

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania P. S.

od uchwały nr (...)/2019 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 grudnia 2019 r. w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiąającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 19 maja 2020 r. wniosku P. S. o udzielenie zabezpieczenia,

udziela zabezpieczenia w ten sposób, że wstrzymuje skuteczność zaskarżonej uchwały.

UZASADNIENIE

Pismem z 14 lutego 2020 r. sędzia Sądu Apelacyjnego w (...) P. S. (dalej: skarżący) wniósł odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS lub Rada) nr [...]/2019 z dnia 13 grudnia 2019 r. w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiąającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku.

Uchwale skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego i formalnego oraz wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonej uchwały;
2. wstrzymanie skuteczności uchwały nr [...]/2019 KRS z dnia 13 grudnia 2019 r. w przedmiocie dalszego zajmowania [stanowiska] przez sędziego osiąającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku.

Skarżący podniósł, że poza naruszeniami prawa w przedmiotowej sprawie niewątpliwie spełnione zostały przesłanki zabezpieczenia, jako że skarżący uprawdopodobnił zasadność wniosku, a interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia polega na tym, że wiek 65 lat skarżący uzyska 31 maja 2020 r. oraz podkreślił, że kwestią zasadniczą dla konieczności udzielenia zabezpieczenia pozostaje problem statusu sędziego, który oczekuje na rozstrzygnięcie sprawy przez Sąd Najwyższy w sytuacji bliskiego terminu uzyskania przez niego wieku upoważniającego do przejścia w stan spoczynku.

Przedmiotem niniejszego postanowienia jest wniosek wskazany w punkcie 2 (wniosek o zabezpieczenie).

Pismem z 22 listopada 2019 r. skarżący oświadczył KRS wolę dalszego zajmowania stanowiska sędziego Sądu Apelacyjnego w (...). Oświadczenie to wpłynęło do Biura KRS w dniu 28 listopada 2019 r. Do oświadczenia skarżący załączył zaświadczenie lekarskie z 24 października 2019 r. oraz zaświadczenie psychologiczne z 19 listopada 2019 r. stwierdzające, że jest zdolny do pełnienia urzędu sędziego, ze względu na stan zdrowia.

Uchwałą nr [...] /2019 z dnia 13 grudnia 2019 r. KRS, działając na podstawie art. 69 § 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2020, poz. 365 ze zm., dalej: p.u.s.p.), nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez skarżącego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku.

W uzasadnieniu KRS wskazała, że brak jest podstaw do wyrażenia zgody, ponieważ nie przemawia za tym interes wymiaru sprawiedliwości, a dane statystyczne dotyczące aktualnego obciążenia pracą Skarżącego w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w (...) prowadzą do wniosku, że jego przejście w stan spoczynku nie spowoduje istotnego zakłócenia zarówno pracy tego Wydziału, jak i całego Sądu. Ponadto, według KRS, brak jest również ważnego interesu społecznego przemawiającego za wyrażeniem zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez Skarżącego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy jest sądem kontrolującym uchwały KRS pod względem ich zgodności z prawem. Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2019, poz. 84 ze zm. dalej: u.KRS), uczestnik postępowania przed KRS może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Sąd Najwyższy podziela pogląd wyrażony w uzasadnieniu postanowień Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18 oraz z 15 kwietnia 2020 r., I NO 191/19, zgodnie z którym ostateczność uchwały KRS (o której mowa w art. 69 § 1b zd. 2 p.u.s.p.) nie wyklucza jej zaskarżalności do sądu, gdyż walor ostateczności oznacza brak możliwości skontrolowania decyzji w administracyjnym toku instancji, ale nie wyłącza kontroli sądowej uchwały pod względem jej legalności.

Problem udzielenia zabezpieczenia w postępowaniach innych niż cywilne jest przedmiotem kontrowersji. Jednak w sprawach z odwołań od uchwał KRS w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku przyjęto możliwość udzielenia zabezpieczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18; z 11 lutego 2020 r., I NO 3/20; z 13 lutego 2020 r., z I NO 187/19 oraz z 15 kwietnia 2020 r., I NO 191/19).

Podstawą udzielenia zabezpieczenia jest odpowiednio stosowany art. 730 oraz art. 734 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. k. p. c. (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 ze zm., dalej: k.p.c.), który stanowi, że do udzielenia zabezpieczenia właściwy jest sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w I instancji. W ramach przedmiotowego postępowania brak jest innego sądu, który mógłby rozpoznać wniosek skarżącego o udzielenie zabezpieczenia, gdyż Sąd Najwyższy jest jedyną instancją w toku kontroli legalności zaskarżonej uchwały w trybie art. 44 ust. 1 ustawy o KRS. Z tego względu, Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 734 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, przyjął że jest właściwy do rozpoznania wniosku.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej (z wyłączeniem

art. 87¹ k.p.c.). Przepis art. 398²¹ k.p.c. odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o apelacji, a art. 391 § 1 k.p.c. odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o postępowaniu przed sądem I instancji. Uwzględnić należy także art. 13 § 2 k.p.c., który wskazuje, że przepisy o procesie stosuje się w innych rodzajach postępowań unormowanych w Kodeksie, chyba że przepisy stanowią inaczej. Takim innym rodzajem postępowania jest postępowanie zabezpieczające uregulowane w części drugiej k.p.c.

Sąd Najwyższy, uznając swoją właściwość oraz dopuszczalność odwołania w trybie art. 44 ust. 1 ustawy o KRS, rozważył czy w świetle odpowiednio stosowanego art. 730¹ § 1 k.p.c. skarżący uprawdopodobnił zasadność żądania oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.).

W przekonaniu Sądu Najwyższego brak zabezpieczenia w przedmiotowej sprawie spowodowałby, że przed rozpoznaniem sprawy ziściłby się skutek, którego dotyczyło postępowanie przed KRS, czyli 31 maja 2020 r. doszłoby do przejścia skarżącego w stan spoczynku, a w związku z tym osiągnięcie celu postępowania w sprawie zainicjowanej odwołaniem mogłoby okazać się utrudnione.

Skoro celem postępowania w sprawie jest kontrola zgodności z prawem uchwały KRS, to przyjąć trzeba, że skuteczność wywołującej daleko idące konsekwencje uchwały powinna być wstrzymana, a tym samym – na podstawie art. 69 § 1b zd. 3 p.u.s.p. – skarżący powinien pozostać w stanie czynnym. Tym bardziej, że postępowanie związane jest z fundamentem służby sędziowskiej, czyli zasadą nieusuwalności sędziów wyrażoną w art. 180 Konstytucji RP.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18, w takim przypadku daleko idące skutki dotyczą organizacji pracy sądu, w którym skarżący orzeka, jak chociażby odwołanie wyznaczonych terminów posiedzeń, itp. Następstwa nieuwzględnienia wniosku o zabezpieczenie postępowania występują również w sferze służbowej skarżącego, gdyż otrzyma odprawę (art. 100 § 4 p.u.s.p.), ekwiwalent za niewykorzystany urlop i zacznie mu być wypłacane uposażenie należne sędziemu w stanie spoczynku (art. 100 § 2

p.u.s.p.) w wysokości niższej niż przysługujące sędziemu w służbie czynnej. Zatem w interesie wymiaru sprawiedliwości, jak i w interesie skarżącego, jest pozostawienie go w stanie czynnym do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, czy zaskarżona uchwała KRS nie narusza prawa.

Przejście skarżącego w stan spoczynku przed rozpoznaniem sprawy przez Sąd Najwyższy czyniłoby istotną zmianę w jego statusie, kształtowało stan niepożądany przed dokonaniem kontroli sądowej i byłoby trudne do odwrócenia. Dlatego – wobec braku w ustawie o KRS przepisu, który wstrzymywałby skuteczność uchwały do czasu rozpoznania odwołania – Sąd Najwyższy uznał wniosek o udzielenie zabezpieczenia za zasadny.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy na podstawie art. 755 § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS udzielił zabezpieczenia w ten sposób, że wstrzymał skuteczność zaskarżonej uchwały.